

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Alexeenco Ion,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Alexeenco Ion împotriva Preturii sectorului Buiucani municipiul Chișinău, persoană terță Violeta Carauș, privind contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-900/23
NR. PIGD 2-20075468-01-3ra-05092023)*

Admisibilitatea recursului depus până la 1 septembrie 2023; Art.246, alin. 2 lit. (d) Cod administrativ (versiunea până la 1 septembrie 2023)

Au examinat anterior cauza judecătorească: Instanța de fond: V. Ciurac
Instanța de apel : V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

18 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Alexeenco Ion

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 06 iulie 2020 Alexeenco Ion a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Preturii sect. Buiucani, mun. Chișinău, cu participarea terțului Violeta Carauș privind contestarea prescripției nr. 119 din 19.06.2020 privind demolarea șurei neautorizate din curtea comună din str. 31 august 1989, nr. 102.

2. În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 23.06.2020 a recepționat prescripția nr. 119 din 19.06.2020 privind demolarea șurei neautorizate din curtea comună din XXXX, cu aducerea terenului la forma inițială în termen de pînă la 10.07.2020.

3. A relatat că, la data de 26.06.2020 în adresa Preturii sectorului Buiucani a fost înaintată cererea prealabilă privind dispunerea suspendării executării prescripției nr.119 din 19.06.2020 privind demolarea surei neautorizate din curtea comună din str.31 august 1989, nr.102, cu aducerea terenului la forma inițială în termen de pînă la 10.07.2020 și anularea prescripției nominalizate. După expirarea termenului de 5 zile lucrătoare stabilit de lege pentru examinarea suspendării executării prescripției nominalizate, nu a primit nici un răspuns de la Pretura sectorului Buiucani. Consideră prescripția nominalizată ca fiind ilegală și pasibilă de a fi anulată din următoarele considerente.

4. A susținut că conform extrasului de la Departamentul Cadastru-terenul din curtea blocului de locuit din XXXX este proprietate a Republicii Moldova, iar decizia administrației publice locale nr. 2/19-1 din 27.02.14 nu a fost înregistrată la SCT Chișinău. Conform Regulamentului provizoriu de demolare, Pretura are dreptul să demoleze fără hotărârea instanței de judecată doar construcțiile neautorizate amplasate pe terenul proprietate a municipalității, iar conform extrasului terenul este proprietate Republica Moldova.

5. A mai invocat că conform Raportului de constatare Tehnico-Stiintifice nr. 0394 din 09.12.16 - efectuate de expertul judiciar Achimov Anatolie, șura care este în folosință familiei Alexeenco nu este inclusă în lista construcțiilor neautorizate. Însă aceasta este în folosința familiei Alexeenco există în toate planurile geometrice care datează din anii 1970. Aceasta nu a fost construită

de către el neautorizat și a existat înainte ca familia Alexeenco să locuiască la adresa XXXX.

6. Prin urmare, în urma verificărilor la fața locului de către reprezentanții sectorului Buiucani din iulie 2016 s-a constatat că pe teritoriul curții respective în anii precedenți au fost executate în baza actelor prevăzute de legislație și se exploatează după destinație un șir de construcții auxiliare ale acestora. În 2016 toate construcțiile au fost construite în baza actelor prevăzute de legislație, ca în 2020 aplicând eronat și diferențiat legislația aceiași autoritate să ajungă la o concluzie diametral opusă. Deși șura a existat există pînă acum.

7. A opinat reclamantul că, Pretura sectorului Buiucani ignoră prevederile nu doar a Codului Civil dar și a celui de procedură civilă, care stabilește un termen de prescripție de 3 ani pentru a obliga demolarea unei construcții. Presupune că, a fost comisă o eroare materială de către autoritățile administrației publice locale și fostul vecin a fost obligat în anul 2004 să demoleze șura nr. 2, de ce nu s-au întreprins acțiuni întru obligarea lui Popa Iurii de a demola șura în termenul de trei ani, dar îl obligă pe Alexeenco Ion, acum la expirarea termenului stabilit prin lege, (din motiv că sub același număr au existat două șure una folosită de familia Alexeenco și a doua șură folosită de familia Popa, Popa Iurii a demolat în 2004 șura pe care o folosea familia Popa). Astfel șura folosită de familia Alexeenco a rămas intactă amplasată în același loc.

8. Consideră că prescripția a fost întocmită în lipsa unui proces-verbal de control la fața locului. Controlul poate fi exercitat doar de inspecitori specificați expres în delegația de control. Procesul-verbal de control este un document prin care se confirmă faptul desfășurării controlului și în care se conține toată informația cu privire la controlul desfășurat, la procedurile aplicate și constatările în urma acestuia, prescripțiile și recomandările înaintate în baza constatărilor, măsurile restrictive aplicate. Procesul-verbal de control se întocmește în două exemplare și se înmânează persoanei supuse controlului, prevedere legală care a fost ignorată de reprezentanții Preturii sectorului Buiucani.

9. A menționat că, în prescripție nu este identificat bunul care urmează a fi demolat, lipsesc caracteristicile construcției și locul amplasării acesteia. Iar în curtea blocului sunt mai multe șure. Aceste aspecte sunt relevante în contextul în care actele întocmite cu derogarea de la prevederile legale, nu produc efecte, situație existentă și în cazul dat.

10. Din aceste considerente apreciază ca fiind ilegală prescripția nr. 119 din 19.06.2020 privind demolarea șurei neautorizate din curtea comună din XXXX și a solicitat declararea nulității, anularea, retragerea imediată a acesteia.

11. Prin hotărârea din 29 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Ion

Alexeenco împotriva Preturii sect. Buiucani, mun. Chișinău, cu participarea tertului Violeta Carauș privind contestarea prescripției (f.d.143, 152-155).

12. La data de 29 iulie 2022, Ion Alexeenco a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 29 iunie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

13. Prin decizia din 22 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Alexeenco Ion și s-a menținut hotărârea din 29 iunie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

14. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, drept temei de emiteră a prescripției nr. 119 din 19.06.2020, a servit constatarea de către Direcția generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a faptului că, terenul din XXXX, în baza deciziei administrației publice locale nr.2/19-1 din 27.02.2014, constituie proprietate municipală din domeniul privat, destinat deservirii și exploatării tuturor construcțiilor existente și totodată, constatării executării în curtea imobilului nr. 0100520.191, neautorizat, a construcției unei șure de către Alexeenco Ion.

15. Drept urmare, reieșind din constatarea construcției unei șure cu dimensiunile de 3,6 x 1,19 m și înălțimea de 2,4 m în lipsa actelor permise și totodată, construită neautorizat pe terenul ce aparține municipalității, partea pîrîtă a purces la exercitarea atribuțiilor sale de bază, manifestate prin constatarea și dispunerea în sector, a demontării obiectelor și instalațiilor de orice tip amplasate ilegal pe domeniul public. Totodată, potrivit certificatului de urbanism pentru proiectare nr.1003i din 21.05.2001 și autorizației de construire nr.237/1 din 26.09.2001, eliberate proprietarului ap.5A Iurie Popa, șura respectivă cu nr.2, urma a fi demolată.

16. A remarcat instanța de apel că, reclamantul/apelant în lipsa Deciziei Consiliului municipal Chișinău privind atribuirea terenului, a ocupat ilegal porțiunea de teren adiacent, atribuindu-și dreptul de a îngrădi accesul și a delimita proprietate atribuită ilegal în folosință fără acte permise în acest sens cu privire la terenul ocupat.

17. Curtea de Apel Chișinău a stabilit că, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că nu sunt careva temeiuri care ar duce la anularea prescripției Preturii sectorului Buiucani nr.119 din 19.06.2020. Or intimatul și-a exercitat dreptul discreționar în limitele legale prevăzute de Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, Legea privind statutul municipiului Chișinău nr.136 din 17.06.2016 și conform scopului acordat prin lege.

18. A concluzionat că, urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele factice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, argumentele expuse de către apelant sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu normele legale.

19. La 21 iulie 2023, prin intermediul poștei terestre Alexeenco Ion, a expediat în adresa Curții Supreme de Justiție recurs nemotivat, iar la data de 30 august 2023 cerere de recurs motivată împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii sale integral.

20. În motivarea recursului s-a invocat lipsa competenței autorității publice de a emite prescripția de demolare din motiv că terenul pe care este amplasată șura conform datelor din Registrului Bunurilor Imobile este proprietate a R. Moldova. Conform extrasului de la cadastru aceasta nu este proprietate municipală, iar Pretura poate demola doar construcțiile de pe terenul municipal conform regulamentului provizoriu de demolare a construcțiilor neautorizate aprobat în prin Decizia Consiliului Municipal Chișinău nr. 10-10/14 din 2014.

21. A susținut reclamantul că Pretura de sector deține competența de a demonta și evacuarea, inclusiv forțat, construcțiile executate pe terenurile ce aparțin domeniului public sau privat al municipiului Chișinău. Corespunzător, se deduce că, prescripția Preturii sectorului Buiucani mun. Chișinău nr. 119 din 19 iunie 2020 „Cu privire la demolarea șurei utilizate de Alexeenco Ion din 1970, mun. Chișinău”, este ilegală, or, Pretura de sector nu poate dispune demolarea unor construcții amplasate pe terenul ce aparține cu drept de proprietate Statului.

22. Consideră că terenurile care fac parte din domeniul public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Ele pot fi introduse în circuitul civil numai dacă, potrivit legii, sunt dezafectate din domeniul public. Din speța supusă judecării se confirmă cu certitudine, că acest bun imobil - șura și terenul de pământ nu a fost dezafectat din domeniul public a R. Moldova.

23. A concluzionat că, Pretorul sect. Buiucani din cadrul Primăriei municipiului Chișinău nu avea nici un drept legal de a dispune demolarea construcției. Or, prin dispoziția emisă și-a depășit atribuțiile date prin lege, dar a și admis o încălcare gravă a dreptului reclamantului la proprietate.

24. Ulterior, la data de 16 august 2023, prin intermediul poștei terestre, Alexeenco Ion, a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău, cererea de recurs nemotivată, solicitând și repunerea în termen a acesteia.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

25. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

26. Art. 245 Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) relevă că:

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

„(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

27. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

”(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere,

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1);

e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție”.

28. Art. XI alin.(3) Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) prevede:

”Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

29. Art. 96 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

”notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.”

30. Art. 97 alin. (1) și (3), lit. d) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

”notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.”

31. Art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023) prevede:

”(1) dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.”

”(2) Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. La 11 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, cu toate acestea intimații nu și-au valorificat dreptul procedural și nu au depus referință (f.d.18 Vol. II).

33. Examinând admisibilitatea cererii de recurs depuse de Alexeenco Ion în raport cu actele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acesteia, din următoarele motive.

34. Din actele cauzei rezultă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 21 iunie 2023 (f.d. 192, vol.1). Dispozitivul deciziei nominalizate a fost notificat recurentului, Alexeenco Ion prin intermediul poștei electronice, la data de 22 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, anexat la actele cauzei (f.d. 204, vol.1).

35. La data de 21 iulie 2023 (f.d. 217, vol.1), prin intermediul poștei terestre, Alexeenco Ion a expediat în adresa Curții Supreme de Justiție cererea de recurs nemotivată împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, care a fost înregistrat de către Curtea Supremă de Justiție la data de 24 iulie 2023 (f.d.1 vol.2).

36. Decizia motivată din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată lui Alexeenco Ion, prin intermediul poștei electronice, la data de 31 iulie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică a Curții de Apel Chișinău, anexat la actele cauzei (f.d. 205, vol.1).

37. La data de 30 august 2023 (f.d. 16, vol.2), prin intermediul poștei terestre, Alexeenco Ion a expediat în adresa Curții Supreme de Justiție cererea de recurs motivată împotriva deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

38. Completul de judecată reține că, legea expres prevede că recursul se prezintă la **instanța de apel** în termen de 30 de zile de la data notificării deciziei instanței de apel. Or, după recepționarea dispozitivului deciziei instanței de apel, la 22 iunie 2023, recurentul a avut obligația, în conformitate cu prevederile legale enunțate la pct. 26, să depună cererea de recurs la Curtea de Apel Chișinău, norma legală fiind previzibilă în acest sens.

39. Raportat la cele expuse supra, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea recursului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de declarare și cel de prezentare a motivării recursului curg din momente diferite *dies a quo*, și anume: în temeiul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, de la notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel, sub sancțiunea art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

40. Respectiv, notificarea dispozitivului deciziei instanței de apel participanților la proces, are drept scop comunicarea adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor textului cuprins în actul de procedură. Iar, întru confirmarea aducerii la cunoștință a actului de procedură

participanților la proces, este necesar a fi anexată dovada recepționării acestuia la materialele cauzei.

41. Din coroborarea prevederilor legale pre citate cu circumstanțele faptice constatate, completul constată că începutul curgerii termenului de depunere a recursului de către Alexeenco Ion, este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării dispozitivului deciziei din 21 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, adică ziua de 23 iunie 2023, or dispozitivul deciziei a fost notificat recurentului, prin intermediul poștei electronice, la data de 22 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei. Cu toate acestea cererea de recurs nemotivată nu a fost depusă la Curtea de Apel Chișinău, pînă la data de 24 iulie 2023, în corespundere cu prevederile prevăzute la pct. 26 din prezenta încheiere.

42. Distinct acestor circumstanțe, recurentul, Alexeenco Ion, a expediat recursul în adresa instanței de apel, la data de 16 august 2023, conform ștampilei de pe plicul poștal (f.d. 216, vol.1), în afara termenului legal prevăzut la pct. 26, ceea ce în rezultat condiționează declararea recursului ca inadmisibil. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv ar duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

43. Cu referire la solicitarea recurentului privind repunerea în termen a recursului, Completul de judecată menționează că, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

44. Prin urmare, instanța de recurs relevă că în cazul omiterii unui termen, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, conform art. 65 din Codul administrativ, cu prezentarea probelor și motivelor întemeiate ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

45. Cu referire la argumentul recurentului în susținerea cererii de repunere în termenul de recurs, precum că a expediat din greșeală cererea de recurs în adresa Curții Supreme de Justiție dar nu în adresa Curții de Apel Chișinău, acesta este neîntemeiat deoarece circumstanțele invocate nu constituie motiv de repunere în termen. Or, norma legală indicată la pct. 26 prevede expres modul și termenul de depunere a cererii de recurs.

46. Completul de judecată notează că, conform art. 61 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă, aplicabil prin prisma art. 195 din Codul administrativ, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. În caz de folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța de judecată, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.

47. În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție opinează că declararea recursului depus de Alexeenco Ion ca fiind inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice. Or, certitudinea legală impusă regulilor de procedură administrativă, în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile recurenților, cât și ale intimaților, astfel încât instanța de judecată nefiind în drept de a substitui voința legislatorului materializată în conținutul normelor din Codul administrativ în vederea exonerării recurentului de sancțiunile procedurale, din motivul înțelegerii greșite de către acesta a efectelor legale.

48. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230, art. 245 alin. (1) și art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Alexeenco Ion.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni